

แนวทางการจัดการศึกษาเชิงระบบสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทย Systematic Education Management Guidelines for Chinese Students in Thai higher Education Institutions

พระธีรวัฒน์ อ้นเต้ง

Phra Teerawat Oanteng

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail: phramoschula@gmail.com

บทคัดย่อ

นิสิตนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ปัจจุบันจำนวนนิสิตนักศึกษาจีนในประเทศไทยเป็นสัดส่วนเกือบร้อยละ 50 ของจำนวนนิสิตนักศึกษาต่างชาติในประเทศไทย แต่จากการสำรวจข้อมูลพบว่า การจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนยังมีปัญหา การรับเข้านิสิตนักศึกษาเน้นปริมาณไม่เน้นคุณภาพ นิสิตนักศึกษามีอุปสรรคการเรียนรู้ในด้านภาษา และหลักสูตรสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของอุดมศึกษาไทยในอนาคต เพื่อให้การเข้ามาของนิสิตนักศึกษาจีนเป็นโอกาสในการพัฒนาอุดมศึกษาไทย บทความนี้จึงได้นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเชิงระบบสำหรับนิสิตนักศึกษาจีน ดังนี้ 1) การรับเข้าของนิสิตนักศึกษาจีนมีความเคร่งครัดด้านทักษะภาษาและความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่สมัคร 2) หลักสูตรควรมีวัตถุประสงค์ชัดเจน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและหาจุดแข็งของตนเอง และพัฒนาเป็นที่ยอมรับในระดับสากล 3) ผู้บริหารต้องมีคุณสมบัติและวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำองค์กร ผู้สอนต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมและมีผลงานตีพิมพ์ 4) สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบใกล้ชิด มีความยืดหยุ่นเรื่องภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน มีการจัดการอบรมเสริมทักษะภาษาและทักษะชีวิต 5) การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ได้แก่ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะบุคคลตามที่สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนดและต้องส่งเสริมทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและทักษะการปรับตัว 6) การประเมินผลของการจัดการศึกษาต้องมีการประเมินผลจากภายในและภายนอก

คำสำคัญ: แนวทาง, การจัดการศึกษาเชิงระบบ, นิสิตนักศึกษาจีน

Abstract

The number of Chinese students coming to study in Thailand is increasing every year. Currently, it's almost 50% of the number of foreign students in Thailand. However, from the previous surveys, it was found that at present, educational management for Chinese students still has problems. Student admission focuses on quantity, not on quality. Students have learning barriers in language, and the quality of curriculum for Chinese students is below standard. This may affect the image of Thai higher education in the future. In order to make the arrival of Chinese students an opportunity for the development of Thai higher

education, this article presents systematic education management guidelines for Chinese students as follows: 1) The admission of Chinese students should be rigorous in language skills and basic knowledge in the field the apply for. 2) Curricula should have clear objectives and emphasize on improving quality, finding own strengths and developing to be internationally recognized. 3) Executives must have appropriate qualifications and seniority to lead the organization, instructors must be qualified and have published achievements. 4) The higher education institution should be closely to student, be flexible in the language used in teaching and learning and provide training course to enhance language skills and life skills of Chinese student. 5) Determination of learning outcomes, including knowledge, skills, personality traits as stipulated by the Office of the Permanent Secretary for Higher Education and cross-cultural communication skills and adaptive skills must be promoted. And 6) Evaluation of educational management must include both internal and external evaluation.

Keywords: guidelines, education management, systematic, Chinese students.

บทนำ

ครั้งตั้งแต่ปี 2010 เป็นต้นมา นิสิตนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี โดยมีสาเหตุจากความกดดันทางการศึกษาและการใช้ชีวิตในสังคมจีนค่อนข้างสูง ทำให้อัตราการสอบเข้าวิทยาลัยของจีนอยู่ในระดับที่ต่ำ ในขณะที่ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายการศึกษาค่อนข้างไม่สูง และมีหลักสูตรที่หลากหลายและยืดหยุ่น สามารถตอบโจทย์นิสิตนักศึกษาจีนได้ อีกทั้งประเทศไทยยังเป็น “กระดานกระโดดน้ำ” ไปยังประเทศในยุโรปของนิสิตนักศึกษาจีน จึงทำให้นิสิตนักศึกษาจีนนิยมเลือกที่จะเข้ามาศึกษาในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ข้อมูลของสถานเอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยระบุว่า ปัจจุบันนิสิตนักศึกษาจีนในไทยทุกระดับชั้นอาจมีจำนวนมากถึง 50,000 คน ซึ่งนิสิตนักศึกษาจีนในไทยส่วนใหญ่มาจากพื้นที่ทางตอนใต้ของจีน เช่น ยูนนาน กวางสี กวางโจว เป็นต้น ส่วนนิสิตนักศึกษาจีนที่มาจากพื้นที่อื่นๆ มีเป็นส่วนน้อย แต่ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นและหลากหลายขึ้นกว่าในอดีต (กุลณรี นุกิจรังสรรค์ และคณะ, 2564)

จากข้อมูลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้พบว่า ในปี 2020 นิสิตนักศึกษาจีนที่เข้ามาศึกษาระดับอุดมศึกษาในไทยมีจำนวน 14,423 คน (ไม่รวมนิสิตนักศึกษาจีนที่มาแลกเปลี่ยน นิสิตนักศึกษาจีนที่มาศึกษาระยะสั้น หรือ non-degree) โดยมีสัดส่วนมากเกือบร้อยละ 50 ของจำนวนนิสิตนักศึกษาต่างชาติในไทย โดยมีสถาบันการศึกษาของไทยเปิดรับนิสิตนักศึกษาจีนเพิ่มขึ้นจำนวน 102 แห่งทั่วประเทศไทย ซึ่งร้อยละ 70 ของนิสิตนักศึกษาจีน (10,083 คน) เลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ส่วนร้อยละ 30 (4,340 คน) เลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ มหาวิทยาลัยที่มีจำนวนนิสิตนักศึกษาจีนมากที่สุด 5 อันดับแรกในปีการศึกษา 2020 ได้แก่ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ (2,826 คน) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (1,560 คน) มหาวิทยาลัยเกริก (894 คน) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (882 คน) มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด (824 คน) (กรุงเทพธุรกิจ, 2565)

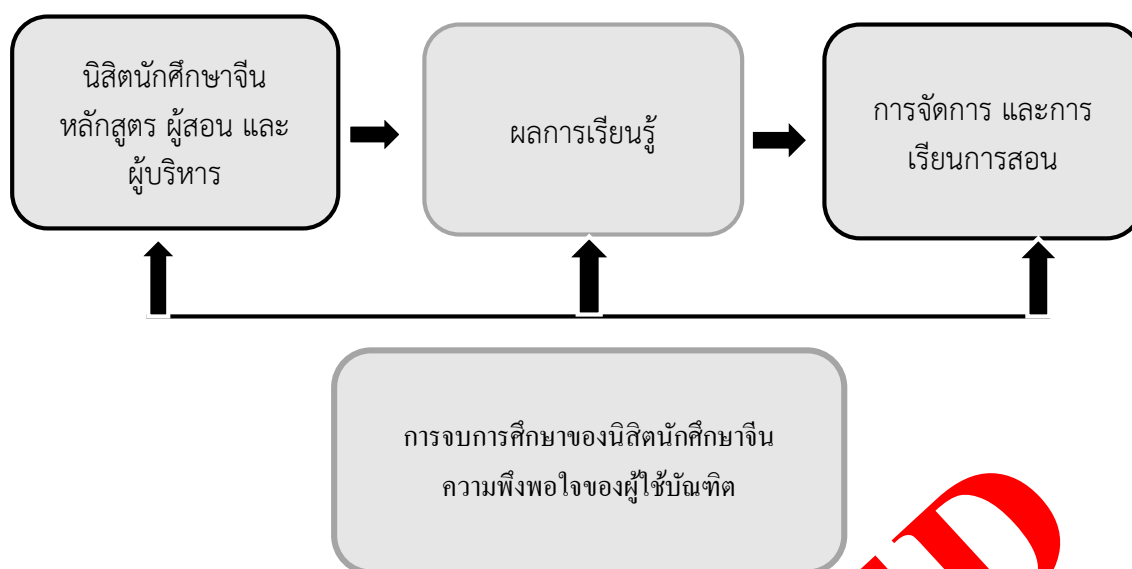
โดยที่การนี้เอเจนซีด้านการศึกษามีบทบาทสำคัญในการนำนิสิตนักศึกษาจีนเข้าสู่ประเทศไทย และเป็นธุรกิจที่ค่อนข้างเฟื่องฟูเป็นอย่างมาก มหาวิทยาลัยในไทยที่เปิดหลักสูตรเพื่อนิสิตนักศึกษาจีนต้องพึ่งพา เอเจนซีเพื่อทำการตลาดในประเทศจีน เพราะนักเรียนในประเทศจีนค่อนข้างจะเชื่อคำแนะนำจากมหาวิทยาลัยจากเอเจนซี อีกทั้งมหาวิทยาลัยในไทยยังอาศัยเอเจนซีในการคัดกรองนิสิตนักศึกษา

แต่เนื่องจากบางเอเจนซีมุ่งแต่ผลกำไรไม่ได้เน้นคุณภาพ จึงทำให้นิสิตนักศึกษาที่รับเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยไทย บางส่วนมีศักยภาพที่ไม่พร้อมจึงเกิดปัญหาขึ้น ปัญหาของนิสิตนักศึกษาจีนที่พบบ่อย คือ ทักษะของภาษาไทยและทักษะของภาษาอังกฤษไม่เพียงพอสำหรับการศึกษาในหลักสูตรต่างๆ จึงทำให้นิสิตนักศึกษาจีนบางกลุ่มจบล่าช้า หรือจบไปแล้วไม่ตอบสนองความต้องการของตลาดงาน นอกจากนี้ หลังได้รับผลกระทบจากการปิดประเทศของจีนในช่วงโควิดที่ผ่านมา มีบางมหาวิทยาลัยมีการเปิดหลักสูตรที่ไม่จำเป็นต้องมาเรียนถึงประเทศไทยก็สามารถได้ใบปริญญาเพื่อดึงดูดนิสิตนักศึกษา ภายหลังมหาวิทยาลัยในลักษณะนี้มีชื่อปรากฏอยู่ในประกาศของศูนย์นิสิตนักศึกษาต่างชาติ กระทรวงศึกษาธิการของจีน จึงประกาศว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่กระทรวงฯ จะเพิ่มความเข้มในการตรวจสอบวุฒิการศึกษามากขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้กำลังทำลายอุดมศึกษาไทย สิ่งที่เกิดขึ้นนี้อาจเป็นผลมาจากการที่ผู้ถือหุ้นใหญ่ชาวจีนมีสิทธิ์อำนาจขาดในการออกแบบหลักสูตร กระบวนการรับเข้า และการปรับเปลี่ยนมาตรฐาน การประเมินผลเพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจ โดยมีได้คำนึงถึงคุณภาพ และความ ทำหายใหญ่ คือ การจัดการคุณภาพของการเรียนการสอนให้เข้าที่เข้าทาง เมื่อนิสิตนักศึกษาจีนเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้นเรื่อยๆ ควรเน้นจุดสำคัญว่าจะสร้างประโยชน์ต่อการศึกษาไทยได้อย่างไร เช่น หากการควบคุมคุณภาพหลักสูตรสำหรับนิสิตนักศึกษาต่างชาติได้ สามารถดึงนิสิตนักศึกษาจากประเทศต่างๆ เข้ามาได้มากขึ้น (เพ็ญพิชชา มุ่งงาม, 2566)

เนื่องจากการแข่งขันในด้านของการศึกษาและความกดดันในการจัดหางานในประเทศจีน มีสูงขึ้นทุกๆ ปี รวมถึงประเทศจีนมีการผ่อนปรนมาตรการโควิด 19 อีกทั้งนโยบายของประเทศจีนทำให้นิสิตนักศึกษาของประเทศจีนต่างออกหาที่ศึกษาต่อในต่างประเทศ ทำให้จำนวนนิสิตนักศึกษาจีนที่เลือกเข้าศึกษาต่อในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากเดิม (Yang & Thaima, 2021) ถือเป็นโอกาสที่ประเทศไทยควรให้ความสำคัญและการส่งเสริมอย่างจริงจังควบคู่ไปกับการมีแนวทางการจัดการและการรองรับอย่างเหมาะสม แต่ในปัจจุบันอุดมศึกษาไทยยังไม่มีกรอบและนโยบายกลางในการบริหารจัดการนิสิตนักศึกษาจีนทั้งมหาวิทยาลัยเอกชนและมหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นระบบ ด้วยปัญหาและความสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศจีนที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เพื่อให้การเข้ามาศึกษาของนิสิตนักศึกษาจีนเป็นประโยชน์ ไม่กระทบกับความมั่นคงและสร้างที่ยั่งยืนของอุดมศึกษาไทย บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเชิงระบบสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทยที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในนานาชาติ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้สถาบันอุดมศึกษาไทย และทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยเป็นที่ยอมรับในระดับสากลได้

จากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัญหาหลักของการจัดการนิสิตนักศึกษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทย ได้แก่ การรับนิสิตนักศึกษาเน้นเรื่องปริมาณ แต่ไม่เน้นคุณภาพ นิสิตนักศึกษามีอุปสรรคการเรียนรู้ด้านภาษา หลักสูตรสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนมีคุณภาพต่ำกว่าเกณฑ์ และนิสิตนักศึกษาจีนที่จบการศึกษายังขาดทักษะในการทำงาน บทความนี้จะได้นำองค์ประกอบของทฤษฎีระบบ (Siri pong, 2005) สรุปลงประกอบของการจัดการศึกษาเชิงระบบสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนในสถาบัน อุดมศึกษาไทย ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) แบ่งออกเป็นสองปัจจัย คือ แนวทางการรับเข้าของนิสิตนักศึกษาจีน ผู้บริหารและผู้สอนและหลักสูตร 2) กระบวนการ (Process) หมายถึง การบริหารหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้นิสิตนักศึกษาจีน 3) ผลลัพธ์ (Output) หมายถึง ผลการเรียนรู้และคุณลักษณะบัณฑิต 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หมายถึง การประเมินผลของการจัดการศึกษา

ภาพที่ 1 ระบบการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจีน

นิสิตนักศึกษาจีน หลักสูตร ผู้สอน และผู้บริหาร (Input)

ข้อมูลเข้าสู่ระบบ (Input) หรือปัจจัยนำเข้า หมายถึง ปัจจัยต่างๆ หรือองค์ประกอบแรกที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของระบบ ซึ่งรวมไปถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ซึ่งเป็นที่ต้องการของระบบด้วยในบางครั้งสิ่งที่ป้อนเข้า คือ การตั้งปัญหาและการวิเคราะห์ปัญหา การตั้งวัตถุประสงค์หรือการป้อนวัตถุดิบ รวมทั้งข้อมูลต่างๆ เพื่อการแก้ไขปัญหานั้นๆ เช่น นิสิตนักศึกษา หลักสูตร สถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น การจัดการศึกษาเชิงระบบสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทยนั้นต้องแก้ไขปัญหาคือต้นเหตุ โดยต้องมีเกณฑ์การรับเข้านิสิตนักศึกษาที่เคร่งครัด หลักสูตรที่ทันสมัย รวมทั้งผู้สอนและผู้บริหารที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ (Siri pong, 2005)

1) การรับเข้าของนิสิตนักศึกษาจีน

เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งต้องการเพิ่มจำนวนผู้เรียนจึงรับนิสิตนักศึกษาจีนเข้ามา โดยเน้นปริมาณมากกว่าเน้นคุณภาพ มีการผ่อนปรนเกณฑ์การรับ เช่น ยกเว้นการสอบวัดระดับภาษา เพื่อให้สามารถรับนิสิตนักศึกษาจีนได้มากขึ้น หรือผ่อนปรนเกณฑ์การสอบ เพื่อเอื้อให้นิสิตนักศึกษาจีนจบการศึกษาได้ง่ายขึ้น เป็นต้น จึงทำให้นิสิตนักศึกษาจีนไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน เพื่อให้การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาจีนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การคัดกรองนิสิตนักศึกษาจีนเข้ามาศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง นอกจากสถาบันอุดมศึกษาต้องมีการตรวจเอกสารประกอบการสมัครเรียนที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนดแล้ว ต้องมีคะแนนทดสอบด้านทักษะภาษาไทยและทักษะภาษาอังกฤษ รวมไปถึงด้านทักษะความรู้พื้นฐานสำหรับวิชาที่ต้องการสมัคร (เพ็ญพิชชา มุ่งงาม, 2566)

ด้านทักษะภาษาไทยและด้านทักษะภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาจีน

โดยทั่วไป นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาหลักสูตรภาษาอังกฤษ คะแนนภาษาอังกฤษ IELTS ต้องไม่น้อยกว่า 5 หรือ คะแนน TOEFL ต้องไม่ต่ำกว่า 500 แต่สำหรับนิสิตนักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาหลักสูตรภาษาไทยมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีการกำหนดเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป ทำให้นิสิตนักศึกษาจีนที่มีทักษะ

ด้านภาษาไทยไม่เพียงพอที่ใช้สำหรับการเรียนรู้ ไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน จนทำให้การเรียนเกิดล้มเหลว ทั้งนี้ หากคะแนนไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดจำเป็นต้องให้นิสิตนักศึกษาได้รับการส่งเสริมทักษะด้านภาษาให้ผ่านเกณฑ์ที่หลักสูตรนั้นๆ กำหนด เพื่อเพิ่มโอกาสให้กลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีทักษะด้านภาษาไม่แข็งแรง และมหาวิทยาลัยควรจัดอบรมด้านภาษาไทยและด้านภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนโดยเฉพาะ และควรมีผู้สอนบางท่านที่สามารถสื่อสารภาษาจีนได้ โดยแนะนำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยใช้เกณฑ์และแบบทดสอบทักษะด้านภาษาสำหรับนิสิตนักศึกษาต่างชาติ สามารถประกันได้ว่าทักษะด้านภาษาของผู้สมัครเข้าเรียนนั้นต้องพร้อมสำหรับการเข้าศึกษาในแต่ละสาขาวิชา

การวัดด้านทักษะความรู้พื้นฐานสำหรับวิชาที่นิสิตนักศึกษาจีนสมัครเข้าศึกษา

จากข้อมูลของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) พบว่า สาขาวิชาที่ได้รับขอยอดนิยมนจากนิสิตนักศึกษาจีน 3 อันดับแรกในปี 2020 ได้แก่ สาขาธุรกิจระหว่างประเทศการเงิน สาขาการบัญชี และสาขาการบริหารการศึกษา (เพ็ญพิชชา มุ่งงาม, 2566) ซึ่งการเงินและการบัญชีเป็นสาขาวิชาที่ควรมีพื้นฐานด้านคณิตศาสตร์ จึงควรมีการทดสอบพื้นฐานความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสาขาวิชาที่สมัคร นอกจากนี้ในสาขานี้ๆ ยังสามารถแจกเอกสารประมวลรายวิชาประกอบการเรียนรู้ให้แก่ผู้สมัครอ่านก่อนสอบวัดพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับวิชาที่จะเข้าศึกษา

2) หลักสูตร ผู้บริหารและผู้สอน

องค์ประกอบของหลักสูตรนานาชาติประกอบไปด้วย 1. การบริหารงานเฉพาะตัว ทั้งในด้านบุคลากร การเงิน และการประกันคุณภาพหลักสูตร 2. หลักสูตรมีความเป็นสากล ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ และมีการเทียบโอนหน่วยกิตได้ 3. ผู้สอนมีคุณวุฒิที่ดีและมีความหลากหลายของเชื้อชาติ 4. กิจกรรมในหลักสูตรมีความสร้างสรรค์สร้างเสริมประสบการณ์ทั้งทางวิชาการและมีการแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรมระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และ 6 สิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อม (จริญญา เทพพรบัญชากิจ, 2556)

ด้านหลักสูตร

หลักสูตรควรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด และควรมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในสากล อาจมีการพัฒนาร่วมกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาคุณภาพและหาจุดแข็งของตนเอง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ (จริญญา เทพพรบัญชากิจ, 2556)

ด้านบุคลากร

ผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณวุฒิและวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำขององค์กร มีวิสัยทัศน์ มีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถพิเศษรอบด้าน ด้านทักษะและด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงานและการอบรมต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถาบันให้มีคุณภาพ

ผู้สอนควรมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีผลงานตีพิมพ์ เหมาะสมกับการสอนนิสิตนักศึกษาจีน สามารถประยุกต์ความเชี่ยวชาญหรือการจัดการเรียนการสอนให้ทันยุคทันสมัย ต้องมีความสามารถที่จะใช้ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ ตามเงื่อนไข และควรมีการแลกเปลี่ยนผู้สอนที่มีจากต่างประเทศและเชิญชวนวิทยากรที่มีชื่อเสียงจากแวดวงที่เกี่ยวกับหลักสูตรมาให้การบรรยายเพื่อเชื่อมโยงความรู้ และการส่งเสริมคุณภาพการสอน แต่ละหลักสูตรจะต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรครบตามที่กำหนด และมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยดูแลนิสิตนักศึกษาในสัดส่วนที่เหมาะสม

การจัดการ และการเรียนการสอน (Process)

วิธีการต่างๆ ที่จะนำไปสู่ผลงานหรือผลผลิตของระบบ หรือเป็นการรวบรวมและการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ป้อนเข้ามา เพื่อดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น กระบวนการผลิต กระบวนการหายใจของมนุษย์ หรือในทางระบบของการศึกษา ได้แก่ วิธีการสอนการให้ความรู้แก่คิด อย่างเป็นระบบ เป็นต้น การจัดการศึกษาเชิงระบบสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนในสถาบันอุดมศึกษาไทยนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการจัดการการเรียนการสอน (Siri pong, 2005)

คุณภาพของนิสิตนักศึกษาจีนในไทยมีความหลากหลาย พื้นความรู้ของนิสิตนักศึกษาจีน มีหลายระดับบางส่วนเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยด้วยความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียร แต่บางส่วนเข้ามา ศึกษาต่อในประเทศไทยเพราะสอบเข้ามหาวิทยาลัยในประเทศจีนไม่ได้ ซึ่งการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ในประเทศจีนไม่ได้ สะท้อนให้เห็นถึงพื้นฐานความรู้และความตั้งใจต่อการเรียนในระดับหนึ่ง นอกจากนี้ ยังมีนิสิตนักศึกษาบางส่วนที่ต้องการมาใช้ชีวิตอย่างอิสระ ต้องการหาเส้นทางประกอบอาชีพ จึงไม่ได้ให้ ความสนใจกับการเรียนมากนัก การที่นิสิตนักศึกษาจีนเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยจำนวนมาก จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน จากงานวิจัยของ กุลนรี นุกิจจรัสศรี (2563) พบว่า สถาบันอุดมศึกษาของไทยมีวิธีควบคุมคุณภาพการเรียนการสอนดังนี้ 1) เน้นจัดการเรียนการสอนแบบ ใกล้ชิด สถาบันการศึกษาของไทยหลายแห่งพยายามรักษาคุณภาพการเรียนการสอน โดยการจำกัด จำนวนนิสิตนักศึกษาในแต่ละห้องเรียน เพื่อให้อาจารย์และนักเรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีการเช็คชื่อในห้องเรียนถึงแม้จะเป็นช่วงเรียนออนไลน์ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ สถาบันบางแห่งยังกำหนดให้นิสิตนักศึกษาจีนต้องพักในหอพักของมหาวิทยาลัย หรือเป็น หอพักที่มหาวิทยาลัยกำหนดเท่านั้น เพื่อจะได้ติดตามและดูแลความเป็นอยู่ต่างๆ ได้อย่างสะดวก 2) มีความยืดหยุ่นเรื่องภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน ลดการสอบเก็บคะแนนแต่เพิ่มเรื่องการนำเสนอ หน้าชั้นเรียนและการอภิปรายในชั้นเรียนแทน การจัดหาล่ามมาช่วยแปลภาษาและการอำนวยความสะดวก ในด้านต่างๆ เป็นต้น 3) มีการอบรมให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาจีนเพิ่ม สถาบันหลายแห่งมีการจัด อบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะต่างๆ ให้กับนิสิตนักศึกษาจีน ในช่วงทั้งก่อนเปิดเรียน ปิดภาคเรียน และระหว่างเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่นิสิตนักศึกษาจีนอ่อนพื้นฐานความรู้ในบางรายวิชา หรือเพื่อเพิ่มความ เข้าใจให้แก่นิสิตนักศึกษาจีน เช่น การอบรมทักษะภาษาอังกฤษ การอบรมทักษะภาษาไทย การอบรม เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย การแนะนำการใช้ชีวิตในประเทศไทย เป็นต้น

ทั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่า การควบคุมคุณภาพการเรียนการสอนของนิสิตนักศึกษาจีนจึงจำเป็นต้อง ปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อนิสิตนักศึกษาและสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้ 1) เน้นจัดการเรียนการ สอนแบบใกล้ชิด อาจารย์และนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด 2) ยืดหยุ่นเรื่องภาษาที่ใช้ในการ เรียนการสอน เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่นิสิตนักศึกษาจีนดียิ่งขึ้น 3) มีการอบรมให้ความรู้นอกเหนือจาก สาขาวิชาแก่นิสิตนักศึกษาจีนเพิ่มการจัดการอบรมทักษะภาษาอังกฤษหรือทักษะภาษาไทย และการอบรม เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

ผลการเรียนรู้ (Output)

ผลผลิตที่ได้ออกมาภายหลังการดำเนินการหรือกระบวนการ รวมถึงการประเมินด้วยและ หมายถึง ความสำเร็จในลักษณะองค์รวมในด้านต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ หรือประสิทธิผล เป็นองค์ประกอบที่ เกิดจากกระบวนการที่ไปสู่จุดหมายปลายทาง เช่น นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะ

ต่างๆ หรือมีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตในอนาคตได้ตามอัธยาศัย เป็นต้น เพื่อให้การจัดการศึกษาจีนมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องกำกับดูแลผลลัพธ์การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาจีน (Siri pong, 2005)

ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ต้องมีอย่างน้อย 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความรู้ (Knowledge) สามารถนำสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตรไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน หรือการเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่ายๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ทักษะ (Skills) มีทักษะเพื่อการพัฒนางาน การพัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ การพัฒนาตนและการพัฒนาสังคม เช่น ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Inquiry skills) การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) การแสดงเหตุผล (Reasoning) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การสื่อสาร (Communication) ความร่วมมือร่วมพลัง (Collaboration) การทำงานเป็นทีม (Team working) ความเป็นผู้นำ (Leadership) ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) การแก้ไขปัญหา (Problem solving) การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills)

จริยธรรม (Ethics) มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีจิตใจเมตตาความโอบอ้อมอารี การมีจิตสาธารณะ การรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ลักษณะบุคคล (Character) มีบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านกระบวนการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร เช่น มีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร มีเสน่ห์ เป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีเมตตา กรุณา รักการทำงานเป็นทีม ช่างสังเกต คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีเหตุผล ค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง รักษาสิ่งแวดล้อม ความพอเพียง ความเท่าเทียมกันในสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับความแตกต่างในสังคม ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบ อดทนในการทำงานตามวิชาชีพ รอบคอบละเอียดถี่ถ้วน เป็นแบบอย่างได้ บุคลิกภาพดี มีการสื่อสารที่ดี คิดเป็นระบบ เชื่อมั่นในตนเอง มีสุนทรียะ มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รักการเล่น รักการแสดง เป็นนักบริหารจัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ ความเป็นผู้ประกอบการ มีความฉลาดรู้ดิจิทัล (Digital literacy) และการรู้เท่าทันสื่อ (Media literacy) เช่น การรู้เทคโนโลยี (Technology literacy) การรู้สารสนเทศ (Information literacy) การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น (Visual literacy) การรู้การสื่อสาร (Communication literacy) การรู้สังคม (Social literacy) เป็นต้น (คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา, 2565)

สำหรับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาจีน นอกจากผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) กำหนดแล้ว ยังต้องมีทักษะภาษาต่างประเทศและทักษะการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม สามารถสื่อสารสองหรือสามภาษาในการทำงาน และเข้าใจวัฒนธรรมของประเทศไทย ทำให้คนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างจากตน ได้รับรู้และเข้าใจในสิ่งที่ตนพูด คิด รู้สึก และแสดงออกได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องมีทักษะการปรับตัว สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมทำงานทั้งในประเทศจีนและประเทศไทย จึงสามารถสรุปได้ว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับนิสิตนักศึกษาจีน ประกอบด้วย 1) สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติ หรือต่อยอดในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม 2) มีทักษะการพัฒนางาน

การพัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ การพัฒนาตน และการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะทักษะด้านภาษาทักษะด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและทักษะการปรับตัว 3) มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตนทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น 4) มีบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยม ที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน

การจบการศึกษาของนิสิตนักศึกษาจีนและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต (Feedback)

ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมที่มีต่อผลลัพธ์หรือผลผลิต ซึ่งเป็นลักษณะอาศัยข้อมูลป้อนกลับของทฤษฎีระบบ โดยเป็นไปเพื่อช่วยให้องค์กรหรือเจ้าของกระบวนการทราบและนำข้อมูลไปปรับปรุงระบบ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของระบบ เพื่อสามารถนำไปพิจารณาปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นตอนต่างๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะในการขาย หรือทางด้านการศึกษา เช่น ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อสถาบันหรือต่อกระบวนการด้านการศึกษา เป็นต้น ประเมินผลของการจัดการศึกษานิสิตนักศึกษาจีนเป็นสิ่งสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม สถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถนำข้อมูลการประเมินทั้งภายในและภายนอกเป็นข้อมูลในการปรับปรุงระบบการจัดการศึกษา (Siripong, 2005)

การจัดการศึกษา การพัฒนาระบบบริหารต้องมีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554) ประเมินผลของการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจีนต้องมีการประเมินผลจากภายในและภายนอก โดยประเมินผลจากภายในต้องประเมินจากอัตราการจบการศึกษาและอัตราการได้งานของนิสิตนักศึกษาจีน ผลการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาจีน การประเมินการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน และประเมินผลจากภายนอกประกอบด้วย ความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้ปกครองและผู้ใช้บัณฑิต

การวิเคราะห์

การจัดการเชิงระบบสำหรับนิสิตนักศึกษาจีน

แนวทางการจัดการเชิงระบบสำหรับนิสิตนักศึกษาจีน สามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) การรับเข้ามีความเคร่งครัดด้านทักษะภาษาไทยและด้านทักษะภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาจีน และสำหรับวิชาที่ต้องมีพื้นฐานความรู้ในสายวิชาควรมีการจัดการวัดความรู้พื้นฐานเบื้องต้น
- 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ตอบสนองความต้องการของตลาด การมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและการหาจุดแข็งของตนเอง เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์
- 3) ผู้บริหารควรจำเป็นต้องมีคุณสมบัติและวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำองค์กร ผู้สอนมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการสอนนิสิตนักศึกษาจีน ควรมีการแลกเปลี่ยนผู้สอนที่มีจากต่างประเทศและเชิญชวนวิทยากรที่มีชื่อเสียงจากแวดวงที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมาให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาจีน
- 4) การจัดการคุณภาพการเรียนการสอน ควรจัดการสอนแบบใกล้ชิด มีการยืดหยุ่นเรื่องภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอน มีการจัดการอบรมเสริมทักษะด้านภาษาอังกฤษและทักษะด้านภาษาไทย การอบรมเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย เพื่อสามารถเข้าใจวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง
- 5) การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ จริยธรรม คุณลักษณะบุคคลตามที่คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา (กมอ.) กำหนด และต้องส่งเสริมทักษะด้านภาษา ทักษะด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และทักษะด้านการปรับตัว

6) การประเมินผลของการจัดการศึกษา จะต้องมีการประเมินผลจากภายในและภายนอก ทั้งนี้เพื่อรองรับจำนวนนิสิตนักศึกษาจีนเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดและรักษาภาพลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาไทย ให้มีความเป็นนานาชาติสู่ความเป็นเลิศและความยั่งยืนในการจัดการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดกรอบและนโยบายในการรับเข้าและการจัดการศึกษาสำหรับนิสิตนักศึกษาจีน และมีการบังคับ ใช้กับสถาบันอุดมศึกษาทั้งของภาครัฐและสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

บทสรุป

ตลาดนิสิตนักศึกษาจีนเป็นโอกาสเป็นความท้าทายนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของระบบสถาบันอุดมศึกษาของไทยเพื่อรองรับนิสิตนักศึกษาจีนอย่างจริงจัง ทั้งเรื่องเกณฑ์คัดกรองนิสิตนักศึกษาจีน ความเหมาะสมของหลักสูตร รายวิชาต่างๆ เอกสารประกอบการสอน ตลอดจนรูปแบบการเรียนการสอน โดยเฉพาะหลักสูตรที่ดำเนินการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ และยังควรมีการตรวจสอบจำนวนและ คุณวุฒิและผลงานวิชาการของคณาจารย์ประจำหลักสูตรต่างๆ ว่ามีจำนวนครบตามที่กำหนด มีคุณวุฒิ และมีผลงานวิชาการที่เหมาะสมหรือไม่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งควรมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและมีการประเมินผลการศึกษาจากทั้งภายในและภายนอก

เอกสารอ้างอิง

- กุลนรี นุกิจรังสรรค์ และคณะ. (2563). *การศึกษาเบื้องต้นว่าด้วยนักศึกษาจีนในไทย: ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เป้าหมาย (Spearhead) ด้านสังคม แผนงานคนไทย 4.0*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- กรุงเทพธุรกิจ. (2565). *จริงหรือ? “นักศึกษาจีน” ทางรอด-โอกาสของมหาวิทยาลัยไทย*. กรุงเทพธุรกิจ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/health/education/1032606>. [20 สิงหาคม 2566].
- คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา. (2565). *รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา
- จริญญา เทพพรบัญชากิจ. (2556). *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรนานาชาติของมหาวิทยาลัยเอกชนไทย*. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ. 23(2), 25-46.
- เพ็ญพิชชา มุ่งงาม. (2566, 3 กุมภาพันธ์). *อุดมศึกษาไทยในวันที่มีมหาวิทยาลัยอยู่ในเงาทุนจีน*. The 101 World. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.the101.world/thaihigher-education-and-china-investment/> [20 สิงหาคม 2566].
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- Soup Ayon, S. (2005). *Principles of Educational Administration: Theory and Practice*. 2nd ed. Book Point.
- Li, y., & Waraporn T. (2021). The growth of Chinese students and the diversity of educational programs offered by educational institution of higher education in Thailand. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 7(6), 331-346.

